

Varjupaiga-, Rände ja Integratsioonifondi ja
Sisejulgeolekufondi 2024. finantsaasta
aastaruande audit

Lõpparuanne (korrigeeritud)
nr 4.1-1-2024/9_C2-1

06.01.2024

SISEMINISTEERIUM

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ja Sisejulgeolekufondi 2023. finantsaasta Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/377 viidatud vormil esitatavad raamatupidamise aastaaruanded annavad õige ja õiglase ülevaate kuludest, mille hüvitamist komisjonilt on taotletud.

Kulud on seaduslikud ja korrektsed ning kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteem on vastavuses määramiskriteeriumitega ning toimib nõuetekohaselt.

Audit on läbi viidud kooskõlas rahvusvaheliste siseauditi standarditega.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

A – OSA SISSEJUHATUS

1. Auditi eesmärk, objekt ja ulatus

Auditi eesmärk oli hinnata, kas Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) ja Sisejulgeolekufondi (edaspidi *ISF*) (edaspidi *fondid*) 2024. finantsaasta Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/377 viidatud vormil esitatavad raamatupidamise aastaaruanded annavad õige ja õiglase ülevaate, kas kulud, mille hüvitamist komisjonilt on taotletud, on seaduslikud ja korrektsed, ning kas kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib nõuetekohaselt.

Audit viidi läbi fondide vastutavas asutuses, mille ülesandeid täidavad Siseministeeriumi välisvahendite osakond (VVO) ning rahandusosakond (RHO). Auditi objektiks olid fondide 2024. finantsaasta Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/377 viidatud vormil esitatavad raamatupidamise aastaaruanded¹.

Auditi ulatusse kuulusid vastutava asutuse tegevus ning raamatupidamisarvestusse kantud kulud ja tulud perioodil 16.10.2023 – 30.06.2024.

Auditi käigus analüüsiti ning hinnati:

- kas vastutava asutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid on toimunud tulemuslikult, tagades piisava kindluse, et raamatupidamise aastaaruannetes kajastuvad kulud on seaduslikud ja korrektsed;
- kas komisjonile esitatud aastabilansimakse maksetaotluses deklareeritud abikõlblikud kogukulud vastavad vastutava asutuse raamatupidamisarvestuses kajastatud kogukuludele, ning kui esineb lahknevusi, siis kas nende vastavusse viimiseks vajalike summade kohta on raamatupidamisarvestuses antud piisavad selgitused;
- kas finantsaasta jooksul tühistatud ja tagasi nõutud summad, finantsaasta lõpu seisuga tagasinõudmisele kuuluvad summad ning summad, mida ei ole võimalik tagasi nõuda, vastavad vastutava asutuse raamatupidamissüsteemi sisestatud summadele ning põhinevad vastutava asutuse dokumenteeritud otsustel;
- kas vastutav asutus on teinud haldus- ja kohapealsed kontrollid Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16.04.2014 määruse (EL) nr 514/2014 artikli 27 kohaselt;
- kas vastutav asutus vastab jätkuvalt sätestatud määramiskriteeriumitele.

Täiendavalt hinnati fondide raamatupidamise aastaaruannete andmete asjakohasust ning juhtkonna kinnitustes esitatud teabe vastavust esitlusnõuetele.

2. Taustinfo ja õiguslik alus

Audit viidi läbi vastavalt Komisjoni 25.07.2014 delegeeritud määruse (EL) 1042/2014 artiklile 14.1, mida on muudetud Komisjoni 16.05.2018 delegeeritud määrusega (EL) 2018/1291, ning siseauditi osakonna 2024. aasta tööplaanile.

Sisejulgeolekufond koosneb 16.04.2014 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) nr 515/2014 loodud välispiiride ja viisade rahastamisvahendist (*ISF-Borders*) ning 16.04.2014 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) nr 513/2014 loodud politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendist (*ISF-Police*). *ISF-Borders* rahastamisvahendi üldeesmärk on tagada liidus kõrge turvalisuse tase, hõlbustades samal ajal seaduslikku reisimist välispiiride ühetaolise ja kõrgetasemelise kontrolli

¹ Fondide raamatupidamise aastaaruannetes esitatud summad projektide osas on moodustunud toetuse saajatele tehtavate ettemaksete ning tagastatud kasutamata toetuse tulemina.

ning Schengeni viisade mõjusa menetlemise abil, kooskõlas liidu kohustusega austada põhivabadusi ja inimõigusi. ISF-Police rahastamisvahendi üldeesmärk on aidata kaasa turvalisuse kõrge taseme tagamisele liidus.

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (*AMIF*) asutati 16.04.2014 Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) nr 516/2014. AMIF-i üldeesmärk on aidata kaasa rändevoogude tõhusale juhtimisele ning ühise varjupaiga-, täiendava või ajutise kaitse poliitika ja ühise rändepoliitika rakendamisele, tugevdamisele ja edasiarendamisele, austades seejuures täiel määral Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid.

Vabariigi Valitsuse 13.11.2014. aasta korraldusega nr 482² on Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi vastutav asutus Siseministeerium ning auditeeriv asutus Siseministeeriumi siseauditi osakond.

Perioodil 2014-2020 on Siseministeeriumi siseauditi osakond läbi viinud iga-aastaselt fondide finantsauditi (sh tehnilised abi kulude ning eel- ja vahemaksete audit ning määramiskriteeriumitele vastavuse hindamine) ning auditeerinud kõiki juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhioõid.

3. Auditi läbiviimise aeg ja läbiviijad

Auditi viisid ajavahemikul 17.10.2024 – 30.12.2024 läbi Siseministeeriumi siseauditi osakonna juhtivauditiitorid Marilis Männik (auditi juht) ja Krisi Pungas. Auditi eest vastutav isik on osakonnajuhataja Tarmo Olgo.

4. Auditi käigus teostatud toimingud

Auditi läbiviimiseks viidi läbi vastutava asutuse dokumentatsiooni, regulatsioonide ja senise tegevuspraktika analüüs ning testimine.

Juhtimis- ja kontrollisüsteemile hinnangu andmiseks kontrolliti vastutava asutuse vastavust määramiskriteeriumitele (vt lisa 1).

2024. finantsaastal deklareeritud kuludele hinnangu andmiseks viidi vastavalt fondide auditeerimise strateegiale ning koostatud valimile AMIF osas läbi kaks projektauditit (projektid AMIF2020-1 (audit 2024/4) ja AMIF 2021-16 (audit 2024/7)), ISF-P osas üks projektaudit (projekt ISFP-24 (audit 2024/1)) ning ISF-B osas üks projektaudit (projekt nr ISFB-34 (audit 2024/8)).

Vastutavale asutusele auditite aruannetes esitatud soovitude parandus- ja ennetusmeetmete rakendamist kontrolliti täies mahus.

Vastutava asutuse haldus- ja kohapealsete kontrollide läbiviimise hindamiseks viidi läbi auditi toimingud, mille tulemused on kajastatud käesolevas aruandes.

Tühistatud ja tagasi nõutud summade, finantsaasta lõpu seisuga tagasinõudmisele kuuluvate summade ning summade, mida ei ole võimalik tagasi nõuda, hindamiseks viidi läbi auditi toimingud, mille tulemused on kajastatud käesolevas aruandes.

Aastabilansimakse maksetaotluses deklareeritud abikõlblike kogukulude vastavust vastutava asutuse raamatupidamisarvestuses kajastatud kogukuludele kontrolliti täies mahus.

Tehnilise abi kulude hindamiseks viidi läbi auditi toimingud, mille detailne info ja tulemused on esitatud auditi alamaruandes C1-1.

² Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning Sisejulgeolekufondi vastutava asutuse ja auditeerimisasutuse määramine.

Eel- ja vahemaksete hindamiseks viidi läbi auditi toimingud, mille detailne info ja tulemused sisalduvad auditi alamaruandes C1-2.

Täiendavad kontrollitoimingud viidi läbi, et hinnata raamatupidamise aastaaruande andmete asjakohasust ja juhtkonna kinnitustes esitatud teabe vastavust esitlusnõuetele.

Auditi toimingute aluseks on võetud auditeerivale asutusele vastutava asutuse edastatud fondide raamatupidamise aastaaruannete eelnõud.

5. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Auditi aruande koostamisel on lähtutud eeldusest, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad fondide rakendamise protsesse ja tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitte esitatud/mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitori järeldused võinud olla teistsugused.

Audiitorid on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta põhjendatud kindlustunne, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

B-OSA – AUDITI TULEMUSED

1. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimivus

Vastutava asutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid on toimunud tulemuslikult, tagades piisava kindluse, et raamatupidamise aastaaruannetes kajastuvad kulud on seaduslikud ja korrektsed.

Varasemate juhtimis- ja kontrollisüsteemi auditite soovitude täitmise seire kinnitas, et soovituselised parandusmeetmete rakendamiseks on täidetud.

2. Aastabilansimakse maksetaotluses deklareeritud kogukulude õigsus

Aastabilansimakse maksetaotluses deklareeritud kulud on seaduslikud ja korrektsed ning vastavad vastutava asutuse raamatupidamisarvestuses kajastatud kogukuludele.

Tähelepanek 1: Vastutava asutuse esitatud esialgses 2024. finantsaasta aastaaruandes esitatud tehnilise abi kulud, põhivarade maksumus ja ühe projekti väljamaksete andmed olid ebakorrektsed

A) AMIF aastaaruanne:

28.10.24 kuupäeva seisuga vastutava asutuse poolt auditeerivale asutusele esitatud AMIFi aastaaruandest (aruande sektsioon A2.D) olid välja jäänud AMIFi 2024. aasta tehnilise abi kulud.

28.10.24 esitatud aruandes oli märgitud tehnilise abi kuludeks 108 365,10 eurot, kuid korrektne on summa on 183 056,34 eurot ning ebakorrektselt kajastamisest tulenev vahe oli 74 691,24 eurot.

Puudus kõrvaldati käesoleva auditi käigus ning lõplik, korrigeeritud andmetega finantsaasta aruanne, esitati auditeerivale asutusele 27.12.2024.

B) ISF aruanne:

1) Tehnilise abi kulud

28.10.24 kuupäeva seisuga vastutava asutuse poolt auditeerivale asutusele esitatud ISFi aastaaruandest (aruande sektsioon A2.D) olid välja jäänud ISFi 2024. aasta tehnilise abi kulud.

28.10.24 esitatud aruandes oli märgitud:

- ISF-B tehnilise abi kuludeks 409 436,32 eurot, kuid korrektne on summa on 491 265,82 eurot ning valesti kajastamisest tulenev vahe 81 829,50 eurot;
- ISF-P tehnilise abi kuludeks oli märgitud 20 727,04 eurot, kuid korrektne on summa on 82 961,51 eurot ning valesti kajastamisest tulenev vahe 62 234,47 eurot.

Puudus kõrvaldati käesoleva auditi käigus ning lõplik, korrigeeritud andmetega finantsaasta aruanne, esitati auditeerivale asutusele 27.12.2024.

2) 2024. aasta väljamaksed

28.10.24 kuupäeva seisuga vastutava asutuse poolt auditeerivale asutusele esitatud ISFi aastaaruandes (aruande sektsioon A2.D) oli märgitud projektist EE/2020/PR/0081 (ISFB-40) väljamakstud summaks 89 862,63 eurot, kuid korrektne summa on – 89 862,63. Ebakorrektselt kajastamisest tulenev vahe oli 179 725,26 eurot.

Puudus kõrvaldati käesoleva auditi käigus ning lõplik, korrigeeritud andmetega finantsaasta aruanne, esitati auditeerivale asutusele 27.12.2024.

3) Põhivarad

28.10.24 kuupäeva seisuga vastutava asutuse poolt auditeerivale asutusele esitatud ISFi aastaaruandes on esitatud järgmine põhivarade loetelu (aruande sektsioon A2.B): seadmed koguväärtusega > 10 000 euro ja taristuga seotud kulud > 100 000 euro.

Loetelu on täielik (6 seadet), kuid nende maksumus ei vastanud neljal juhul vastavate seadmete ostuarvetel ja raamatupidamisprogrammis SAP BO esitatud andmetele. Põhivara summa esialgses aruande põhjal oli 595 100,50 eurot, kui korrektne kogusumma oli 542 720,50 eurot. Vahe, mis oli põhjustatud käibemaksu mittekorrektsest arvestamisest, oli 52 380 eurot.

Puudus kõrvaldati käesoleva auditi käigus ning lõplik, korrigeeritud andmetega finantsaasta aruanne, esitati auditeerivale asutusele 27.12.2024.

3. Tühistatud ja tagasi nõutud summade vastavus

Eelarvesaasta jooksul tühistatud ja tagasi nõutud summad, finantsaasta lõpu seisuga tagasinõudmisele kuuluvad summad ning summad, mida ei ole võimalik tagasi nõuda, vastavad vastutava asutuse raamatupidamissüsteemi sisestatud summadele ning põhinevad vastutava asutuse dokumenteeritud otsustel.

4. Haldus- ja kohapealsete kontrollide läbiviimine

Vastutav asutus on teinud haldus- ja kohapealsed kontrollid Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 16.04.2014 määruse (EL) nr 514/2014 artikli 27 kohaselt.

Tähelepanek 2: Vastutava asutuse esitatud esialgses 2024. finantsaasta aastaaruandes esitatud andmed kohapealsete finantskontrollide kohta olid ebakorrektsed

A) AMIF aastaaruanne:

Kohapealsete finantskontrollide valimite info

Finantskontrolli lehed (kokku viidi läbi 9 kontrolli) ei sisaldanud järgmist informatsiooni:

a) 4 juhul viidet valimi informatsiooni asupaigale Deltas, kusjuures ühel juhul eraldi valimi tööpaber puudus;

b) valimi moodustamise meetoodika kirjeldus (kasutatud on halduskontrolli poolt koostatud valimit, mis väljendub projektide lõpparuannetes teatud ridade markeerimisega kollaseks), kuid ei selgita valimi koostamise põhimõtteid ega käiku.

Informatsioon valimisse sattunud kulude kohta oli auditi käigus Deltast tuvastatav, kuid teave valimi moodustamise meetoodika ja valimi koostamise käigu kohta puudus.

B) ISF aastaaruanne:

1) Kohapealsete finantskontrollide andmed

28.10.24 kuupäeva seisuga vastutava asutuse poolt auditeerivale asutusele esitatud ISFi aastaaruandes (aruande sektsioon A2.D) olid ebakorrektselt esitatud järgmised andmed ISFi kohapealsete finantskontrollide kohta.

28.10.24 esitatud aruandes oli märgitud:

- Projekti EE/2020/PR/0086 (ISFB-43) puhul oli märgitud kontrollitud summaks 216 070,42 eurot, kuid korrektne on summa on 162 052,82 eurot ning valesti kajastamisest tulenev vahe 54 017,61 eurot;
- Projekti EE/2020/PR/0089 (ISFB-45) puhul oli märgitud kontrollitud summaks 143 188,81 eurot, kuid korrektne on summa on 190 918,41 eurot ning valesti kajastamisest tulenev vahe 47 729,60 eurot.

Puudus kõrvaldati käesoleva auditi käigus ning lõplik, korrigeeritud andmetega finantsaasta aruanne, esitati auditeerivale asutusele 27.12.2024.

2) Kohapealsete finantskontrollide valimite info

Finantskontrolli lehed (kokku viidi läbi 11 kontrolli) ei sisaldanud järgmist informatsiooni:

a) 6 juhul viidet valimi informatsiooni asupaigale Deltas, kusjuures ühel juhul eraldi valimi tööpaber puudus;

b) valimi moodustamise meetoodika kirjeldus (kasutatud on halduskontrolli poolt koostatud valimit, mis väljendub projektide lõpparuannetes teatud ridade markeerimisega kollaseks), kuid ei selgita valimi koostamise põhimõtteid ega käiku.

Informatsioon valimisse sattunud kulude kohta oli auditi käigus Deltast tuvastatav, kuid teave valimi moodustamise meetoodika ja valimi koostamise käigu kohta puudus.

5. Määramiskriteeriumitele vastavus

Vastutav asutus vastab sätestatud määramiskriteeriumidele. Vt käesoleva aruande lisa 1 „Määramiskriteeriumitele vastavuse hindamine“.

6. Raamatupidamise aastaaruande ja juhtkonna kinnituse andmete asjakohasus

Fondide raamatupidamise aastaaruannetes esitatud andmed on olulises osas asjakohased ning juhtkonna kinnitustes esitatud teave vastab esitlusnõuetele.

Kinnitame lõpparuande 10 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Tarmo Olgo
Siseauditi osakond
osakonna juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Auditi juht:

Mariliis Männik, CGAP
Siseauditi osakond
juhtivaudiitor

(allkirjastatud digitaalselt)

Lisa 1. Määramiskriteeriumitele vastavuse hindamine³

1. Sisekeskkond

A) Organisatsioonilise struktuuri kriteeriumid

Tuginedes Siseministeeriumi põhimäärusele, Siseministeeriumi välisvahendite osakonna põhimäärusele, Siseministeeriumi struktuuri skeemile ning auditite käigus läbi viidud testimistele on organisatsioonilise struktuuri kriteeriumid täidetud.

B) Inimressurssidega seotud nõuete kriteeriumid

Tuginedes fondide rakendamisega seotud ametnike ametijuhenditele, fondide protseduurireeglite⁴ projektide valiku, toetuse eraldamise ning järelevalve peatükkides kirjeldatud protseduurireeglitele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on inimressurssidega seotud nõuete kriteeriumid täidetud.

2. Kontrollitegevused

A) Projektide valimise kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite projektide valiku, esitatud taotluste kontrollimise ja valiku, toetuslepingute sõlmimise ja toetuste eraldamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on projektide valimise kriteeriumid täidetud.

B) Haldus- ja kohapealsete kontrollide korra kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite järelevalve teostamise ja programmi haldamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on haldus- ja kohapealsete kontrollide kriteeriumid täidetud.

C) Toetusesaaja esitatud rahaliste nõuete hüvitamise kinnitamise korra kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite järelevalve teostamise, väljamaksete teostamise ning aruannete ja maksetaotluste kontrolli peatükkides kirjeldatud põhimõtetele, Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale ning auditite käigus läbi viidud testimistele on toetuse saaja esitatud rahaliste nõuete hüvitamise kinnitamise kriteeriumid täidetud.

D) Maksekorra kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite väljamaksete teostamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele, Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale, kassalise teenindamise eeskirjale ning auditite käigus läbi viidud testimistele on maksekorra kriteeriumid täidetud.

E) Raamatupidamisarvestuse korra kriteerium

Tuginedes fondide protseduurireeglite aruannete ja maksetaotluste kontrolli peatükis kirjeldatud põhimõtetele, Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale ning riigi raamatupidamise üldeeskirjale on raamatupidamisarvestuse kriteerium täidetud.

F) Ettemaksete korra kriteeriumid

Tuginedes Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale, fondide protseduurireeglite väljamaksete teostamise ja enammakstud toetuse tagastamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on ettemaksete kriteeriumid täidetud.

³ Komisjoni delegeeritud määrus nr 1042/2014 25.07.2014.

⁴ AMIF ja ISF kinnitatud protseduurireeglid, muudetud 14.12.2021 nr 1-3/101 ja 16.05.2022 nr 1-3/39.

G) Võlgade arvestamise korra kriteeriumid

Tuginedes Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale ning fondide protseduurireeglite toetuse tagasinõudmise ja rikkumistest teavitamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on võlgade arvestamise kriteeriumid täidetud.

H) Eeskirjade eiramise avastamise korra ja pettusevastase võitluse kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite toetuse tagasinõudmise ja rikkumistest teavitamise, järelevalve ning Rahandusministeeriumi ja Euroopa Komisjoni teavitamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on eeskirjade eiramise ja pettusevastase võitluse kriteeriumid täidetud.

I) Kontrollijälje kriteerium

Tuginedes Siseministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjale, Siseministeeriumi asjaajamiskorrale, fondide protseduurireeglite fondide administreerimise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on kontrollijälje kriteerium täidetud.

3. Sisemine teavitamine ja teabevahetus

A) Teabevahetuse kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite fondide administreerimise, esitatud taotluste kontrollimise ja valiku ning programmi haldamise peatükkides kirjeldatud protseduurireeglitele, Siseministeeriumi asjaajamiskorrale ning auditite käigus läbi viidud testimistele on teabevahetuse kriteeriumid täidetud.

B) Infosüsteemide turbe kriteeriumid

Tuginedes Siseministeeriumi infoturbejuhi selgitustele ning 2017, 2020. ja 2022. aastal läbi viidud SiM DHS Delta ISKE auditile, on infosüsteemide turbe kriteeriumid täidetud.

4. Sisejärelevalve ja -aruandlus

A) Sisedokumentide ja -aruannete kriteeriumid

Tuginedes fondide protseduurireeglite fondide administreerimise, Euroopa Komisjonile aruannete ja maksetaotluste esitamise ning hindamise peatükkides kirjeldatud põhimõtetele ning auditite käigus läbi viidud testimistele on sisedokumentide ja -aruannete kriteeriumid täidetud.

B) Muude (mitte asutuste endi poolt täidetavate) ülesannete järelevalve kriteeriumid

Vastutava asutuse ülesannete delegeerimist ei ole ette nähtud.